

39 1523.

54668 F

BORSODI Könyvtáros

TEKSENYI FERENC
MISKOLC SZARVAS
KÖNYVTÁR
M I K L

(5)

június 2-án

Kiadja a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács Könyvtára, Miskolc

— Felelős kiadó: Szőnyi László —

1956

 II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Eleven propagandamunkát könyvtárainkban

Néhány gondolatban szeretnék foglalkozni azokkal a módszerekkel, amelyek elősegíthetik megyénk falusi könyvtárai számára a könyvtár és a könyvek népszerűsítését. Érdekes ezzel a problémával foglalkozni, mert hiába van a községben népkönyvtár és benne jó könyvek, ha erről a falu lakossága nem tud, nem tudja, hogyan juthat hozzá a könyvekhez. Nem elég csupán a maguktól érdeklődő dolgozóknak kikölcsonözni a könyvet, hanem fel kell keltetni a figyelmet a könyvtár, a könyvek iránt. Minden jó könyvtáros foglalkozik ezzel a gondolattal, mert nem az a célja, hogy a könyvek a polcon, vagy a szekrényben porosodjanak, hanem hogy minél többen olvassák, megszeressék az irodalmat. Ez a cél egyezik is a könyvtár feladatával, hiszen minden könyvtár nevelni, szakmai tudását fejleszteni és szórakoztatni akarja olvasóit.

A könyvek és a könyvtár népszerűsítési munkáját nem lehet szétválasztani, mert ha a könyvtárat népszerűsítjük, ezt annak érdekében tesszük, hogy olvassák az ott található könyveket, ha pedig egyes könyveket ismertetünk, ezzel együtt felhívjuk a figyelmet a könyvtárra is. Bár ez a munka szoros egész képez, mégis külön kell foglalkoznunk a könyvtár népszerűsítésének és a könyvek megkedveltetésének módjaival.

A könyvtár népszerűsítésének célja, hogy mindenki megismerje a könyvtárat, tudják a pontos helyét és kölcsönzési idejét. Az első feladat tehát a könyvtár falán és a forgalmasabb helyeken — pl. kultúrház, a posta, a szövetkezeti bolt, a tanácsháza, állomás — táblákat elhelyezni, melyen feltüntetjük a könyvtár helyét és kölcsönzési idejét. Milyen legyen ez a tábla? Egyszerű, izléses és minden fontos adatot tüntessünk fel rajta. Pl.

NÉPKÖNYVTÁR

Kossuth utca 12.

Kölcsönzési ideje:

kedden és pénteken d. u. 5—7 óráig

Sok községben alkalmazták ezt a formát a népkönyvtár népszerűsítésére. Különösen az edelényi járásban terjedt el. Ez év második negyedében az edelényi járásban nem lesz olyan könyvtár, amelynek ne lenne táblája. Sajnos, még jónéhány vidéki könyv-

tárosunk van, aki nem alkalmazta ezt az igazán egyszerű módszert.

De nemcsak ez az egyetlen módja a könyvtár népszerűsítésének. Igen eredményesen alkalmazott egy másik módszert a kazincbarcikai Városi Könyvtár. Csináltatott egy bélyegzőt a következő szöveggel:

Iratkozz be a Városi Könyvtárba!
Kazincbarcika, Ujváros

Nyitva: minden d. u. 16—20 óráig,
szombaton 11—15 óráig.

Ezzel a bélyegzővel lepecsételte a népbolt, vagy a szövetkezet papírzacskóit, a postán, a kiküldésre váró leveleket. Néhány forintba került csupán a bélyegző, mégis felhívta a figyelmét a könyvtárra olyanoknak (pl. a háziasszonyoknak), akik esetleg nem vették észre a hirdetőtáblákat. Ezt a módszert bármelyik községi könyvtáros megvalósíthatja, hiszen fillérekebe kerül csupán és a tanácsok ennyi áldozatot szívesen meghoznak a könyvtárért. Természetesen, csak akkor lesz eredménye a könyvtár ilyen módon való propagálásának, ha a könyvtáros a feltüntetett kölcsönzési időt mindig pontosan betartja. Erre nagyon kell vigyázni, mert az olvasó bizalma megrendül, ha a könyvtárat csak egyszer is zárva találja a kölcsönzési idő alatt. Ha ilyen eset előfordul, akkor nemhogy a kívánt eredményt nem érjük el, de még azok az olvasók is elpártolnak, akik már tagjai voltak a könyvtárnak.

A népszerűsítő munka nem fejeződhet be azzal, hogy az érdeklődőt a könyvtárba kalauzoltuk. Ezután úgy kell foglalkoznunk az új olvasóval, hogy az másnak is elmondja, milyen könyvek találhatóak a könyvtárban és hogyan lehet azokat kölcsönözni. Ez az egyéni foglalkozás hozzájárul a könyvtár megkedveltetéséhez, de eredményezheti az olvasó elidegenítését is. E cikk keretében nincs mód részletesen foglalkozni a könyvtáros ilyenfajta munkájával, mivel ez nem szorosan vett propagandamunka és nem is fér el egy cikk keretében.

Ezekon kívül még számtalan lehetősége van a könyvtár népszerűsítésének. A könyvtáros szoros kapcsolatot épít ki a tanáccsal, itt megtudhatja azoknak a gazdáknak a nevét, akik szerződést kötöttek különböző munkákra, vagy akik valamilyen termelési ágban jó eredményt értek el. A tanácstól megkapván a

neveket, ezekhez leveleket intézhet. Igen jó példa erre a hajdúszoboszlói Városi Könyvtár módszere. A következő szövegű levelet intézte az ilyen dolgozókhöz:

Tisztelt Elvtárs!

A tanácstól tudomásomra jutott, hogy Ön a termelőszövetkezetben a bő termés elérésében kiváló eredményeket ért el. Könyvtárunk szívélyesen üdvözlí az elvtársat és sikereket kíván további munkájához.

Könyvtárunk mezőgazdasági és állattenyésztési szakkönyvekkel kívánja segíteni az elvtárs munkáját, eredményeit.

Mellékelten küldök egy darab olvasójegyet, amely a könyvtár használatára jogosít. Kérem tehát, hogy látogassa meg könyvtárunkat és a mellékelt jegyzék alapján válogasson azokból a könyvekből, amelyek munkájában nagy segítséget jelentenek.

Természetesen a mezőgazdasági szakkönyveken kívül szépirodalmi műveket (regények) is kölcsönözhet a könyvtárból.

A könyvtár nyitva: d. e. 10—12-ig, d. u. 2—7-ig.
Hajdúszoboszló, 1956.

könyvtáros

(A »Könyvtáros« 1956 áprilisi számából.)

Nagyon helyes, ha a könyvtáros együttműködik a kultúrotthonnal, ha ez nincs, úgy figyelemmel kíséri a község kulturális életét és egy-egy rendezvényhez kiállítás rendez a témának megfelelő könyvekből. A kiállítás megtekintőinek, amennyiben érdeklődnek a kiállított könyvek iránt, olvasójegyet ad és megkéri, iratkozzanak be a könyvtárba. A kiállítások szép eredményekre vezetnek, ha helyesen alkalmazzuk őket. Itt már áttérhetek a könyvtár népszerűsítésével párhuzamosan történő könyvismertető munkára. Ennek már nemcsak az a célja, hogy a könyvtárról tudomást szerezzenek az olvasók, hanem, hogy bizonyos műveket ajánljunk, amelyek az olvasó érdeklődési körébe vágnak, vagy pedig fel akarjuk hívni rájuk az olvasók figyelmét. Már említettem a kiállítást. A kiállítás akkor jó, ha bizonyos esemény, előadás témájához kapcsolódik és olyan könyveket propagál, amelyek a könyvtárban meg is találhatóak.

A kiállítás mellett jó eredménnyel alkalmazhat a könyvtáros könyvismertető jegyzékeket is. A könyvtár kap új könyveket, legjobb, ha azokról több példányban jegyzéket készít és azt forgalmas helyen ki függeszti. Készíthetjük »Új könyveink«-ről ezeket a jegyzékeket. Vigyázzunk, hogy egyszerre ne tartalmazzanak nagyon sok művet ezek a jegyzékek. Inkább többször cseréljük, kevesebb művet feltüntetve, mert így jobban fenntartjuk az érdeklődést. De ne csak az új könyvekről készítsünk tájékoztatót, hanem például egy-egy időszaki mezőgazdasági munkával kapcsolatosan is. Az őszi, tavaszi, nyári mezőgazdasági munkákról, vagy az állattenyésztéssel kapcsolatos könyveinkről is készíthetünk így tájékoztatót Pl. Milyen könyvek találhatóak a könyvtárban a szarvasmarhatenyésztéssel kapcsolatban?

Bertalan Ilona: Hogyan nevelem a borjakat?

Bíró Gyula—Czakó József: Mesterséges borjúnevelés.

Kalapos István—Bíró Gyula: Szarvasmarha-hízalás.

A tejtermelés alapvető és fejlett módszerei, stb.

Eredményes lehet az a módszer is, ha egy-egy könyvet elolvasásra átadunk egy jó olvasónak azzal, hogy utána mondja el nekünk észrevételeit az olvasottakról és ha az munkájában, vagy művelődésében segítette, hívja fel ismerősei figyelmét is a könyvre. Pl. A könyvtárba érkezik olyan könyv, amely a magasabb tejhözam elérésének módjáról ír. Tudjuk, hogy van a faluban és olvasóink között olyan termelőszövetkezeti tag, vagy dolgozó paraszt, akit a falu úgy ismer, hogy kiváló ezen a területen. Felhívjuk a figyelmét, hogy szakmájával kapcsolatosan új könyvet kapott a könyvtár és megkérjük, olvassa el azzal a céllal, hogyan lehetne helyben is alkalmazni azokat a módszereket. Ha a könyv hasznos, hívja fel dolgozó társai figyelmét is rá. Az érdeklődés így nagyobb lesz, mivel olyan embertől hallottak a könyvről, akit ismernek és maguk közül valónak tartanak.

A propagandamunka néhány módszeréről írtam a cikkben. Természetesen még ezer-féle ötlet mondon lehet a könyvtárban propagandát kifejteni. Cikkem célja az volt, hogy ráirányítsam megyénk könyvtárosainak figyelmét a propagandamunka jelentőségére, valamint, hogy a kérdéssel kapcsolatos ötleteiket, javaslatukat közöljék velünk. Igen örülnénk, ha lelkes verseny alakulna még könyvtárosaink között a jó propagandamódszerek alkalmazása és átadása terén. Leveleiket, ötleteiket küldjék el hozzánk. (Megyei Könyvtár Miskolc, Szabadság-tér 3.)

Fazekas István
kölcs. csop. vez.

A népművelési szervek együttműködése Sátoraljaújhelyen

Városunkban és a járásban a népművelési szervek együttműködése kedvezően alakult ki az évek során. Igaz, voltak személyi változások a közelmúltban is, de ezek a jól kialakult összhangot nem zavarták meg. Csoportunk megfelelő kapcsolatot épített ki a népművelési szervekkel, amely alapfeltétele az eredményes együttműködésnek.

A népművelési szervek — a járási könyvtár és a járási kultúrház — több fontos területen dolgoznak együtt. Segítik egymást az ismeretterjesztő előadások, kulturális rendezvények, kiállítások rendezésében teremátengedéssel, propagálással, fűtéssel, világítással. Sok szép eredményt ért el járási könyvtárunk, de a hiányosságok mellett járási kultúrházunk munkájában is vannak eredmények.

A járási tanács népművelési csoportja, a járási könyvtár és a kultúrház munkatervét összehangoltuk és annak végrehajtása során is állandó kapcsolatot tartunk fenn. Havonta csoportterkezetlen beszéljük meg az előző időszakban elért eredményeket, hiányosságokat, nehézségeket és megvalósíthatlan korábbi célkitűzéseinket. A következő időszak feladatait is itt beszéljük meg. Szükség esetén gyakrabban is összejövünk. Mivel mindkét szerv és a csoport munkája

is kitér az egész járásra, a kiszállások során is segítünk egymás ügyeinek elintézésében. Egy-egy községben kintjárva a problémákat elintézzük, a jelentések begyűjtésében egymásnak segítünk. Így biztosítjuk a határidők betartását és tetemes költséget takarítunk meg.

Vidéken is nagy gondot fordítunk a népművelési szervek együttműködésének elősegítésére. A legtöbb helyen erre személyi biztosíték is van, ha a népművelési ügyvezető a kultúrotthon igazgatója és a könyvtár kezelője is. A fejlődés iránya az, hogy a kultúrotthon igazgatását, a népművelési ügyvezetést és a könyvtár kezelését, ahol van, még a mozi vezetését is, egy függetlenített ember fogja össze és most már főhivatásként teljes felelősséggel, maximális adottságokkal látja el feladatát.

Az elmúlt hetek munkáját nagyban megnehezítette a három járás — a sátoraljaiújhegyi, a ricsei és a sárospataki — egyesítése. A könyvtár munkájában nem jelentett ez különösebb változást, mert eddig is a három járás területén végezte munkáját. Más volt a helyzet a többi népművelési munka területén. Az idecsatolt községekben dolgozó munkatársak ismeretlenek voltak, ezért sok megoldásra váró probléma merült fel. Ezeket már legnagyobb részben megoldottuk és ezt elsősorban a jól megszervezett, összehangolt munkának köszönhetjük.

A jövőben a csoport munkáját még tervszerűbbé fogjuk tenni. Ennek sikerét biztosítják eddig elért eredményeink.

Kocsis Béla

járási tanács, népm. csop. vez.

KOLLIGÁTUMOK FELDOLGOZÁSA

Több könyvtáros részéről felmerült problémára szeretnék itt választ adni a kolligátumok feldolgozásával kapcsolatban.

A kiadói, vagy könyvkötői gyűjtőkötetet nevezük kolligátumnak. Hasonló tárgyú, kisebb terjedelmű művekből a könyvtáros is készíthet kolligátumot, ha összekötteti őket. Sok előnye, de még több hátránya van ennek. Előnye, hogy az olcsó kis füzetek, amelyek kötés nélkül hamar elrongyolódnak, a kötésük viszont sokba kerülne, egybekötve kevesebb költséggel tehető tartósabbá. Hátránya viszont, hogy még kötetlen állapotban 2—3 olvasónak egyszerre adhatjuk ki a könyveket, a kolligátumot csak egy olvasó kaphatja meg és lehet, hogy a három könyv közül öt csak az egyik érdekli. A másik olvasó, akinek viszont a kolligátumban lévő másik műre lenne szüksége, várhat, amíg a mű ismét bekerül a könyvtárba. Lehetőleg tehát kerüljük el a kolligátumok készítését, de ha mégis szükségesnek tartjuk, a következő eljárást alkalmazzuk:

Készíthetünk kolligátumot

- 1) még leltározatlan és
- 2) beleltározott könyvekből.

1) A 2—3 mű közül csak egyet leltározók be (ezt tetszés szerint választom), a többi könyv is ennek a leltári számát kapja. A címleltárba az a mű kerül csak, amely a kolligátum első műve lesz. A »kötet-szám« rovatba egy darabot írok, mivel kötés után egy könyv lesz belőle. Mind a 2 vagy 3 mű az első mű raktári jelzetét kapja meg és így szerepel a katalógusban is.

2) Ha leltározott könyveket akarunk egybekötteni, úgy az első mű (tetszés szerint választhatjuk) változatlanul marad a leltárkönyvben, míg a többit törölnünk kell. Jegyzék alapján végezzük a törlést, éppen úgy, mint más esetekben. Törölni azért kell, mert állományunk darabszámra csökken. Tehát a címleltárban törölöm a kérdéses műveket és a megjegyzés rovatba beírom az új leltári számot, vagyis az első mű leltári számát. A törlési jegyzéken is fel kell tüntetni, hogy a kérdéses művek milyen leltári számon

szerepelnek a továbbiakban, mint kolligátumok. A csoportos leltár törlési részében a jegyzék alapján törölöm a műveket. A régi leltári számot megsemmisítem a könyvekben és az újat írom be.

A kolligátumok címfelvétele egyenként, külön kartonon történik. Raktári jelzete a kolligátum minden tagjának az, ami az első. A címfelvétel tovább úgy készül, mint az önálló műnél, csak a megjegyzésben közöljük »Koll.« jelzéssel az egybekötés tényét, arabs számmal feltüntetve azt, hogy a leírt mű a kolligátum hányadik tagja. Pl.

K 37
KENNEDY, Marian

A kék cica. [Mese.] (Ford. Devecseriné Guthi Erzsébet. [Ill.] F. Györfly Anna.)

Bp. 1955, Ifj. Kiadó. 39 p. — 20 cm.

(Kispajtások mesekönyve.)

Koll. 1.

820—34=1

K 37

KURPIN, A [lekszandr] I [vánovics]

Juju és más elbeszélések. (Ford.

Molnár Albert. [Ill.] Sándor Margit.)

Bp. 1955, Ifj. Kiadó 46 p. — 20 cm.

Koll. 2.

882—34=1

K 37

SADOVEÁNU, Mihail

A csodálatos erdő. Mese. (Ford.

Derzsi Sándor. [Ill.] Boromissza Zsolt.)

Bp. 1956, Ifj. Kiadó. 38 p. — 20 cm.

(Kispajtások mesekönyve.)

Koll. 3.

859.0—34=1

Szakozása is úgy történik, mint az önálló művéké.

A kolligátum minden címfelvételéről készítünk melléklapot is. Kölcsönzőlapot csak egyet, az első mű-

ről készítünk. Raktárlapnak a főlapokat használjuk, a kolligátumban lévő művek egymásután következő sorrendjében rendezzük, majd összekapcsolva helyezzük el a helyrajzi katalógusban.

Ha nem mi készítjük a kolligátumot, hanem úgy kerül a könyvtárba, az eljárás az előbb említett 1)

esethez hasonló. Csak az első művet leltározom be és ezt a számot kapja a kolligátumba foglalt többi mű is.

Láthatjuk, hogy mennyivel nehezebb kolligátumokkal dolgozni, ezért ha lehet, kerüljük el a kolligátum készítését.

Fazekas Istvánné

A kazincbarcikai városi könyvtár propagandamunkája

Június hó végén az önálló községi könyvtárak vezetői Kazincbarcikán tartották negyedévi módszertani értekezletüket. Papp Attila, a városi könyvtár vezetője számos olyan ügyes propagandamódszert mutatott be ez alkalommal, melyet többi könyvtárunk is sikerrel alkalmazhatnak.

A könyvtáros minden alkalmat megragad, hogy a lakosság tudomást szerezzen a könyvtár létezéséről, helyéről és kölcsönzési idejéről. Pecséttel készítettet, azzal ellátja a mozijegyek hátlapját, az üzletek és vendéglátóüzemek számológépeit, a postán érkező küldeményeket, az iskolai füzeteket. Az autóbusz csomagtartóján feliratok hirdetik a könyvtárat. Mivel a könyvtár egyelőre lakásban van elhelyezve, a függönyön belülről megvilágított betűk jelzik este a nyitvatartást.

A helyi bélyeggyűjtő kör a könyvtárban tartja összejöveteleit. A gyűjtők által összeadott külföldi bélyegekből Papp Attila csomagot készít és ezeket azoknak a fiatal olvasóknak adja, akik a könyvtár részére használható könyveket ajándékoznak. Ilyen szórakozás az olvasás. A falon egy doboz Kossuth úton ebben az évben már 41 kötetet kapott, mind ki-fogástalan állapotban levő, közkedvelt regény.

A »Kazincbarcika« című helyi lapban minden alkalommal közli, hogy a könyvtárba milyen újdonságok érkeztek. Karácsonykor »Ajándékozz karácsonyra olvasójeget« felírású plakátot helyezett el a kölcsönzőben.

Olvasói minden igényét ki tudja elégíteni, mert a kért könyveket még magánszemélyektől is megszerzi kölcsönképpen. Egyébként is mindenben rendelkezésükre áll: menetrend, telefonkönyv, naptár, címtár támogatja munkáját, tájékoztató szolgálatot szóban, írásban és telefonon egyaránt végez, szükség esetén állásközvetítéssel is foglalkozik.

Mivel a kazincbarcikai olvasóknak is megvan az a rossz tulajdonságuk, hogy a katalóguskartonokat előszeretettel veszik ki a helyükről, ennek megakadályozására egyszerű módszert eszelt ki. A fiókokra hosszanti irányban színes zsinórt feszített ki, amely a cédulák mozgását nem akadályozza, de a kiemlést lehetetlenné teszi.

Szellemes módon mutatja meg, mennyire olcsó a könyvtár. A falon egy doboz Kossuth úton ebben az évben már 41 kötetet kapott, mind ki-fogástalan állapotban levő, közkedvelt regény. olvashatsz a könyvtárban.

K. L.

KI KAPHAT TISZTELETDIJAT?

Ezzel a kérdéssel több népkönyvtáros fordult hozzánk, röviden válaszolni szeretnék.

A letéti népkönyvtárosokat a Megyei Könyvtár negyedévenként, a járási könyvtárvezetők javaslatára tiszteletdíjban részesíti.

A tiszteletdíj kiutalásának feltételei:

1. A negyedévi jelentés határidőre való beküldése: minden negyedévet követő hó 3-ig. A jelentést a községi tanács pecsétjével és az elnök aláírásával hitelesíttetni kell. A népkönyvtáros se felejtse el aláírni! A jelentést a járási könyvtárhoz kell beküldeni.
2. A nyilvántartások és a munkanapló pontos, folyamatos vezetése. Ezt a megyei és a járási könyvtár munkatársai ellenőrzik, amennyiben ezen a területen mulasztást követ el a tiszteletdíjban részesült könyvtáros, a kiutalt összeget vissza kell fizetnie.
3. Évente legalább egy könyvcseré. Pl. az a könyvtáros, aki 1955-ben nem cserélt, az 1956. januárjában már nem kaphat tiszteletdíjat.
4. El kell érnie a könyvtárosnak bizonyos pontszámot.

Pontszám:

31—50	51—70	71—100	101—150	150 ponton felül
Tiszteletdíj havi összege:				
50	80	100	150	300

A pontszámot két szám összege adja meg:

a) Az olvasók számának és a község lakosságának százalékos viszonyozása.

b) A könyvforgalom tizedrésze.

Pl. 3500 lelkes községben 320 olvasó 420 kötet könyvet kölcsönzött.

Pontszáma: 320 olvasó a 3500

lakosnak 9 százaléka = 9 pont

420 kötet kölcsönzés tized-

része 42 = 42 pont

Összesen = 51 pont = 80 Ft.

5. A negyedévi jelentés értelemeszerű kitöltése mellett havi bontásban is részletezni kell az olvasók számát és a kölcsönzött köteteket.

Pl. a könyvtár forgalma 1956. II. negyedévében:

	ápr.	máj.	jún.
Olvasók száma a hónapok végén:	209	215	245
Kölcsönzött kötetek száma havonta:	506	425	470

Az olvasók számánál a tárgy hónap végéig beíratkozott összes olvasót kell beírni, kivéve azokat, akik három hónapnál hosszabb ideig szüneteltek. Ez a havi részletezés a tiszteletdíj kiszámításának érdekében történik, tehát a népkönyvtárosok erről saját érdekükben ne feledkezzenek meg, mert ellenkező esetben a munkájuk eredményét nem tudjuk díjazni.

Schmidt Ferenc

LEVÉL KASSARÓL

Az SZKP XX. kongresszusa forradalmi változásokat hozott a népek egymásközötti viszonyában és az a baráti szellem, ami a népi demokráciák között addig is fennállott, a kongresszus után méginkább kiterelvényesedett.

A baráti és szakmai kapcsolatok elmélyítésének szép példáját adta a sátorlajújhelyi járási könyvtár, melynek dolgozói levelet intéztek a kassai kerületi könyvtárhoz. Ebben kérték, hogy teremtsenek a két könyvtár között szocialista kapcsolatot, először levélben, később pedig személyes tapasztalatsere formájában. A sátorlajújhelyi könyvtárosok beszámoltak munkájukról és eredményeikről, a kassaiak válaszáig pedig az alábbiakban közöljük:

»Kedves Kartársak és Kartársnők!

A kassai (kassai) kerületi népkönyvtár dolgozó kollektívájának nevében elvtársi szeretettel köszöntelek Benneteket!

Munkatársaim nevében köszönöm nb. leveleteket, mellyel mindnyájunkat megörvendeztetetek. Előzetést kérek, hogy kissé késik válaszom. Reméltem, hogy rövid előzetes jelentés után sikerül néhányunknak el látogatni Hozzatok és a felajánlott kartársi együttműködést testvéri kezesorítással megpecsételni és elkezdeni. Sajnos, elhatározásomat közbejött elfoglaltságok gátolták, ígérem azonban, hogy igyekezetem a terv mielőbbi megvalósítását fogja szolgálni.

Addig is fogadjátok megbecsülésünk és elismerésünk kifejezését a kultúrfronton kifejtett munkásságotokért. Hadd szóljak én is néhány szót a mi könyvtárunkról és munkánkról:

A kerületi könyvtárunk hazánk egyik legrégebb könyvtára. Egy év múlva ünnepeljük intézményünk alapításának 300. évfordulóját. Könyvtárunk azonban, minden tradíciója ellenére, csak a felszabadulás után indult igazi virágzásnak. A múltbeli kb. 80 000 kötetel szemben ma 160 000 kötetes könyvanyaggal rendelkezünk, s ez az anyag 10 raktárrészlegben van elhelyezve, 23 főkategória szerint, szignatúrák és jelzések alapján. Évi gyarapodásunk átlagban 4000 kötet. Alkalmazottaink száma jelenleg 14. Szakmai irányításunk alá 11 járási, 7 helyi népkönyvtár, valamint 92 falusi könyvtár tartozik. Ezekkel az állandó összeköttetést módszertani és bibliográfiai osztályunk tartja. A járási központoktól távolesó falvak könyvszolgáltatását a mozgókönyvtárunk (bibliobusz) látja el, mintegy 10 000 kötetes könyvanyaggal. A mozgó, vagy mondjuk a vándorkönyvtárhoz a kocsivezetőn, kívül állandó könyvtáros van beosztva, s ennek feladata nem csupán a kölcsönzés és a könyvanyag frissítése,

utánpótlása, hanem felvilágosító előadások szervezése, rendezése és filmvetítés a falvakban.

Könyvtárunk épületében külön ifjúsági könyvtár is működik 15 évi olvasó-korhatárral, film- és báb-színházi előadásokra felszerelve. Ezen önálló ifjúsági könyvtár mai könyvállománya meghaladja a 13 000 kötetet. A könyvtárral kapcsolatos munkákat külön 6 munkaező végzi, élükön az ifjúsági könyvtár igazgatójával.

Megörvendeztetett azirányú közlések, hogy a szlovák ajkú polgártársaitok kulturális fejlődését saját anyanyelvükön igyekeztek szolgálni. Köszönjük ezt a nemes igyekezetet és biztosítunk Benneteket, hogy magyar ajkú polgártársaink anyagi és kulturális fejlődéséről a legmesszebbmenőkig gondoskodunk. Magyar olvasótáborunk jelentékeny és ezek könyvellátását biztosítjuk. Kultúrakcióinkat rendszerint a csehszlovákiai magyar dolgozók kultúregyesülete (Csemadok) bevonásával igyekezünk megvalósítani. A köztünk létező együttműködés és kölcsönös testvéri megértés ideális.

Drága Barátaink!

Engedjétek meg, hogy szeretetteljes meghívástokat mi ezúttal ugyanolyan szeretettel és őszintén viszonozzuk. Boldogok lennénk, ha könyvtárunkban üdvözölhetnénk Benneteket mielőbb, hogy a tapasztalatok és munkamódszerek kicserélését, melyek válaszához rövid e levélpapír és népeink közötti testvéri szeretet kinyilatkoztatását szoros együttműködéssel valórávalthassuk.

A mielőbbi viszontlátásig szeretettel üdvözlöm mindnyájukat mind saját, mind munkatársaim nevében.

Ernest Baláz sk.
könyvtárigazgató.

Biztosra vesszük, hogy ilyen úton a népi demokráciánk lendületesen fejlődő könyvtárügye még nagyobb eredményekkel dicsekedhetik a jövőben.

JÓZSEF ATTILA EMLÉKEZÉS SZOMOLYÁN

A mezőkövesdi járási könyvtár jelenti:

A könyvtár, a DISZ és az általános iskola rövid József Attila estet rendezett április 14-én Szomolyán. Az előadást dr. Kerekes János tanár tartotta. Az ált. iskola szavalatokkal, énekszámokkal és eredeti szomolyai táncokkal szerepelt.

Az ismertetés jó példa volt arra, hogyan lehet felkelteni az érdeklődést és rokonszenvet a falun még eléggé ismeretlen nagy proletárköltő iránt. Néhány rövid, jellemző szó, de annál több idézet és szavalat mutatta be a költő belső világát. Az előadás közben az arcképet figyeltem: érdekes volt nézni, amint öreg dolgozó parasztok elgondolkozva emelgették szemöldöküket, s egy-két fiatal kissé zavartan maga elé nézett — valami megfogta őket. Megéreztek, hogy ez a költő az ő osztályukból jött, a dolgozó nép vágyait és jövőbe vetett hitét formálta meg művészi eszközökkel.

Kereszty A.

NÉPKÖNYVTÁROSAINK ÍRJÁK:

A bodroghalmi népkönyvtáros írja..

1955 decemberében kerültem Dorkó-tanyáról ebbe a 3000 lelket számláló községbe. Dorkón sikeresen vezettem a népkönyvtárat, valósággal a lelkemhez nőttek a könyvek. Nagy meglepetésemre tapasztaltam, hogy ebben a nagy községben csak 26 rendszeres olvasója van a népkönyvtárnak. A járási könyvtár javaslatára a községi tanács engem bízott meg a népkönyvtár vezetésével. A dolgozókkal való beszélgetéseim során rövidesen rájöttem, hogy a falu lakossága semmire sem becsüli a könyvet. Okát kerestem e szomorú ténynek, s arra a következtetésre jutottam, községünk dolgozó parasztjai még mindig ellenszenvesen tartják a kötelező nyolc éven át tartó iskoláztatást, mert elvonja tőle a már használható segítőerőt, s így minden szabadidejét, a legkisebb munka is igénybeveszi. Az elsajátítandó nehéz tananyag a rendszertelenül iskolabajáróknak nagyon nehéz, valóságos csömört kapnak a könyvtől, amit azután magukkal visznek fiatal éveikbe is.

Most következett a munka nehezebbje, a könyvek megszerettetése. Mesék, népszerű elbeszélések elmondásával, felolvasásával kezdtem. Egy-egy családnál, ahol szép számban gyűlt össze a falu fiatalja, öregje, rendeztem ezeket az olvasóesteket. Olvastam nekik derűlten, örömmel, oltva szomjúságukat, s megtöltöttem éhes fantáziájukat. Később maguk olvastak csoportosan az otthagytott művekből, majd jöttek a gyerekek, apámnak, anyámnak való olvasmányokért. A szaporodó igénylőket a kölcsönzési idő megrovására igyekeztem kielégíteni, s miután már ez a módszer sem volt kielégítő, 50 darab könyvcserét és 50 darab feltöltést végeztem a járási könyvtárban.

Szinte szájról-szájra járt a hír az új könyvek megérkezéséről. Az olvasóim száma napról-napra nőtt. A decemberi átvételkor meglévő 26 rendszeres olvasóim száma januárban 109-re, februárban 174-re, márciusban 218-ra emelkedett. Az újabb 50 darab könyvcserére hatására áprilisban 236 olvasóval zártam a hónapot és májusban 253-mal.

A községi tanács látva a fokozódó igényeket, kéresemre 1000 forintot tervezett be a könyvtár könyvállományának gyarapítására.

Egyelőre csak ennyit szerettem volna közölni népkönyvtáros munkatársaimmal példának, hogy hasonló körülmények között tapasztalatommal segítségükre lehessenek.

Ertsey Olivér

Könyvcserék hatása a kölcsönzésre

Ezen pár soron keresztül szeretném felhívni a kedves könyvtáros kartársaim figyelmét arra, hogy könyvtárunk könyvállományát állandóan frissítsék, mivel ez az olvasóközönségre vonzó hatással van.

Nekem, mint a sajtóvamosi népkönyvtár vezetőjének, tapasztalatom az, hogy az elmúlt első negyedév jó könyvtárforgalmát, az olvasók és a könyvkölcsönzések számának jelentős megnövekedését annak köszönhetem, hogy 1955 szeptember hótól 1956. április

hó 1-ig három ízben frissítettem fel új könyvekkel könyvtáram anyagát. Ezenkívül a tanácsuléseken és úttörőkön keresztül a község lakosságát állandóan értesítettem a megjelent új könyvekről és felhívtam a figyelmüket a jó könyvek olvasására.

A meggyőző és jó agitációs munkán keresztül sikerült elérni, hogy egy negyedév leforgása alatt az olvasók számát 163-ról 201 főre, a kölcsönzések számát pedig 455-ről 1022-re emeltem.

Kedves Munkatársak!

Mi népkönyvtárosok, kövessünk el és ragadjunk meg minden alkalmat az olvasómozgalom kiszélesítésének érdekében, mert csak úgy szolgáljuk igazán, a jó könyvek olvasásán keresztül népünk műveltségének emelését.

Csőry Zoltán

Nyáron sem szünetel a József Attila olvasómozgalom Héjőkereszturban

A mi községünkben a fiatalok egyrésze Miskolcra jár be dolgozni, vagy tanulni. Nagyobb részük azonban, főleg a lányok itthon maradnak, szüleiknek segítenek a mezei munkában. A könyvtárnak ezek a fiatalok csaknem mindnyájan tagjai és szorgalmas olvasói. A hosszú téli estéken is sokat olvastak. Közülük 24-en neveztek be a József Attila olvasómozgalomba.

Mióta a jó idő megkezdődött, bizony kevesebbet érnek rá olvasni. De nekünk, könyvtárosoknak az a célunk, hogy nyáron is könyvet adjunk olvasóink kezébe. Elhatároztuk, nem hagyjuk, hogy a szépen beindult olvasómozgalom befejezése, a beszámoltatás és jelvénykiosztás öszre halasztódjék. Gondolkozni kezdünk, van-e erre mód és lehetőség. Rájöttünk, hogy van! Hiszen vasárnap, meg esős hétköznap is van, és ha fiataljaink ezeken a napokon olvasnak, nem szenved halasztást a mezei munka sem, melynek fontossága vitán felül áll.

Első tettünk az volt, hogy a járási könyvtárból kihoztunk 18 darab új könyvet, amelyek az olvasómozgalom legvonzóbb, legszebb könyvei. Elbeszélgettünk a fiatalokkal és mondhatom, a szép, új könyvek elolvasására egyáltalán nem kellett biztatni őket. Sokat segített a munkámban Papp Arzén népművelési ügyvezető is. A fiatalok már eddig is sokat olvastak a kötelező és javasolt irodalomból.

Laczkó Ferencné

A „Könyvtáros“ segíti munkámat

Az eredményes könyvtári munka egyetlen feltétele a mindig, mindenről tájékozott, mindenhol segítségre kész, leleményes könyvtáros. Aki maga is felügyel mindenre, ami olvasóit érdekli, aki az új könyv érkezésekor nem csupán az öt csalogató szép irodalmat veszi gyönyörködő kíváncsisággal kezébe, hanem felüti a sertéstenyésztésről, dohánytermelésről, műszaki problémákról szóló műveket is.

Az ezen a területen észlelhető hiányosságot hidalják át a szaklapok, a könyvtárosok számára szaknyelven készült különböző kiadványok.

A »Könyvtáros« nem egy esetben adott már

hasznos, gyakorlati tanácsokat, rugalmassá, figyelővé tesz bennünket, könyvtárosokat.

Csak egy esetről szólnék röviden. Az áprilisi számban jelent meg Győri György egy cikke »Egy városi könyvtár munkája a parasztság körében« — címmel. Vidéki könyvtárban dolgozom, csak 15 km-re a várostól. A könyvtári problémák mégis egészen más irányúak, mások a módszerek, melyekkel a megoldásokat keressük. Ha egy városi, vagy megyei könyvtárban kevés a szak és műszaki anyag kölcsönzése, az nagy hiba, de sokkal inkább menthető, mint falun, hasonló helyzetben. Az ajánló propagandának is más formát kell öltenie, mint nagy könyvtárban.

A fent említett cikk ezt a munkát tárgyalja és nagyon jó példákkal, eredeti ötletekkel van tele.

Mit tanultam belőle? Ötletes és könnyen megvalósítható a hajdúszoboszlói »harmonika bibliográfia«.

Különleges, nem a megszokott külsővel ajánlja a könyveket.

Hasznosnak ígérkezik a módszer is, amely szerint levél útján, már kitöltött olvasójeggyel keressük fel a termelésnek egy különös ágával foglalkozó dolgozó parasztot. Ennek a cikknek nyomán Sajószentpéteren is elindulnak a barátságos hangú meghívó levelek, rövid ajánló bibliográfia, névreszóló olvasójegy társaságában.

Lehet, hogy valamikor egy tájértekezleten hallhattam volna ezt a megoldást, de akkor már szegényebbnek érezhetném magam egy előttem álló — talán eredményes — nyárral.

Igérem, hogy beszámolok majd arról, hogy hogyan vált be ez a módszer, melyet a »Könyvtáros« hasábjain olvastam és már előre a siker gondolatát fűzöm hozzá.

Győri Erzsébet

Szántó György: Kastély

Nem sok olyan regény van irodalmunkban, melynek színtere Miskolc, vagy közvetlen környéke volna, érthető tehát, hogy az olvasó kettős kíváncsisággal veszi kezébe Szántó Györgynek, a jónevű regényírónak vaskos kötetét, a Kastélyt. Szántót sok dicséret, s vele együtt sok kritika is fogadta a múltban. Minden bírálója elismerte színes leírásait, hatalmas történelmi tudását, megjelenítő erejét, ami annál érdekesebb, minthogy írójuk — vak. Viszont az első világháborús sérülése előtt festő volt, s ami szín, árnyalat esetjében maradt, azt most teljes pompájában tárja az olvasó elé nyelvében, a tájak, emberek leírásában. Bírálói elsősorban túlzott érzékiségét vetették eddig szemére és nem minden ok nélkül. Meg kell azonban mondanunk, hogy újabb regényeiben ennek már nyoma sincs; műveit nyugodtan adhatjuk a fiatal olvasók kezébe, akik számára a Kastély is elsősorban készült.

Egy képzeletbeli bükki kastély történetéhez két család emléke fűződik és ennek a két családnak kétszázéves története jelenik meg előttünk a mű olvasásakor. A bécsi Ortner pékmester építtette Mária Terézia korában a címben szereplő kastélyt a Bükkben, testőrhadnagy fia számára, s a megmagyarosodott, Ózdyvá változott család története a regény egyik ága. Vele szemben ott találjuk az Erdélyből menekült székelly Jancsó-családot, melynek egyik őse az ezermester Boldizsár halálát lelta a kastély építésekor. A gazdag földesúri és a szegény kézműves család története párhuzamosan fut egymás mellett egészen a máig, amikor az Ózdyak eltűnnek a történelem színpadáról, de a dolgozó nép fiai, a Jancsók ittmaradnak, s egyik leszármazottjuk, Jancsó Béla diósgyőri olvasztár, mint munkásnyaraló, boldogságát és élete párját leli meg abban a kastélyban, melyért ősapja életét áldozta.

A regény a szereplők óriási tömegét mozgatja, esemény esemény után zajlik benne és az olvasó észrevétlenül megismerkedik az egész magyar történelem, de főleg a bükki táj két évszázados fejlődésé-

vel, kiemelkedő eseményeivel, történelmet formáló alakjaival és kisembereivel egyaránt. S bár a felnőtt olvasót kissé feszélyezi a szerteágazó cselekmény, a részletek laza összefüggése, bizonyos, hogy a fiatal olvasók számára hasznos, rengeteg ismeretet nyújtó marad a fordulatos, mindig érdekfeszítő regény.

Meg kell azonban őszintén mondanunk — s erre a könyvtáros is figyelmeztesse különösen a fiatal olvasókat, hogy a nagyszámú történelmi esemény, illetve az ebben szereplő történelmi nevek nem mindig a hiteles valóságot nyújtják, a színesen rajzolt korszakok mögött sok a történelmi tévedés, vagy a túlzott romantika. Csak néhányat említünk közülük, nehogy a kritikátlan, illetve kellő ismerettel nem rendelkező olvasók ferde képet kapjanak városunk és környékünk múltjáról.

Szántó György egyik munkáshősét a múlt században az avasi pincebörtönbe zárattja, ahol a szerencsétlen szemévilágát veszti. Szerencsére az Avason mindig is csak borospincék voltak, oda pedig politikai foglyokat nemigen szoktak bezárni. Jókai Mór tardonai bujdosása idején sem igen bűjt a padláskéménybe (még a pincébe se, pedig azt ma is mutogatják a derék odavalósiak), annál kevésbé a képzeletbeli Ózdy-kastélyban. A bükki barlangokban sem hevernek csak úgy a föld színén az őszállatok csontjai, mint a regényben, hanem sokszor többméteres mélységből kell azokat fáradságos ásás útján napvilágra hozni. Az első világháború idején már régen nem volt a Bükkben farkas, még egyes ideszakadt példány sem, hát még egész csorda. 1849-ben az akkori magyar »partizánok« nem fogtak el semmiféle orosz tiszticsoportot Tapolcán. 1848. nyarán pedig az Egressy-fivérek: Gábor és Béni, mint újdonsült nemzetőrök, nemigen látogathatták meg szüleiket Sajólászlófalván, mert ebben az időben már mindkét öreg régen halott volt, s különben is Gábor születése után rövidesen elköltöztek onnan.

Ha azonban »kicsire nem nézünk«, bizonyos, hogy minden olvasó szívébe melegség költözik, amikor a

szabadságharc-korabeli Miskolc tarka forgatagáról, Szemere szabadcsapatának lelkesedéséről, az isaszegi csata véresen dicsőséges napjairól olvas. De megismerjük az események fonalán a bükki vashámorok kialakulását, a kapitalizmus kezdeteit, az első szocialista megmozdulásukat és bérhareokot; 1919 tavaszi hadjáratának emlékezetesen szép miskolci részleteit is.

Izgalmas, szép könyv a Kastély, és — ha kellő bírálattal kell is forgatnunk lapjait — mégis hálásak vagyunk Szántó Györgynek, hogy városunk és megyénk történetét választotta nagy történeti korpé keretétül.

Kordos László

SZAKSZERVEZETÜNK HIREI

A szakszervezeti bizottság közli a járási könyvtárak között folyó pontverseny 1956. év. I. negyedévi eredményét:

1. Edelény	— — —	726 pont
2. Putnok	— — —	652 pont
3. Sátoraljaújhely	—	580 pont
4. Szerencs	— — —	448 pont
5. Mezőkövesd	— — —	419 pont
6. Mezőcsát	— — —	297 pont
7. Szikszó	— — —	156 pont
8. Ózd	— — —	123 pont

Hogy a jó szervezett munka előbb, vagy utóbb meg hozza gyümölcsét, annak bizonyítéka az edelényi járási könyvtár szép eredménye. Köztudomású, hogy a könyvtár az előző negyedévi versenyértékelésnél az 5. helyre tudott csak eljutni, ma pedig az első.

A vándorzászlót a szakszervezeti bizottság a Sátoraljaújhelyen tartott módszertani értekezleten át adta Edelénynek.

Bér- és munkaügyi viták, sérelmek eldöntésére minden dolgozó forduljon bizalommal Egyeztető Bizottságunkhoz (Megyei Könyvtár Miskolc, Szabadság-tér 3. szám).

A panaszokat és kérelmeket szóban, vagy írásban kell előadni.

Az Egyeztető Bizottság tagjai: Bárdos Józsefné, Fazekas Istvánné, Schmidt Ferenc, Szauervald Lajos.

Jólsikerült kirándulást rendeztünk június 24-én Jósvafőre és Aggtelekre. A kiránduláson 45 dolgozó vett részt. Annak ellenére, hogy a délelőtti órákban esőre hajlott az idő, jó hangulatban töltötte el mindenki az egész napot.

*

Augusztusban társaskirándulást szervezünk a Bükkbe, Kordos László kartársunk vezetésével, melyre szeretettel meghívunk minden könyvtárost és hozzártatózóját. A kirándulás időpontjáról értesítjük majd a bizalmiakat.

*

Felkérjük a bizalmiakat és a könyvtárvezetőket, hogy a szakszervezeti bizottsághoz küldjék be azoknak a névjegyzékét, akiket augusztusban és szeptemberben jó munkájuk jutalmául üdültetésre javasol-

*

A bizalmiak a tanácsok szakszervezeteinél megindítandó bizalmi tanfolyamra jelentkezzenek. A Területi Bizottság utasította a tanácsok szakszervezeti bizottságait, hogy a könyvtáros bizalmiak továbbképzéséről is gondoskodjanak.

Borsodmegyei Nyomdaipari V. Miskolc, Széchenyi u. 103

Felelős nyomdavezető: Koszti Lajos.

25280 — 400 példány

1956.